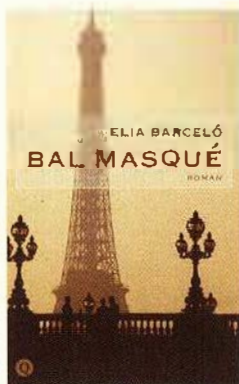

Non-fictie als fictie

Elia Barceló
Bal Masqué
Uitgeverij
410 pagina's,
€ 19,95

Er is een tijd geweest dat journalisten graag geziene romanpersonages waren, toen kwamen de fotografen en nu lijkt de biograaf aan de beurt te zijn. In navolging van A.S. Byatt met haar roman *De biograaf*, Bas van Putten met zijn *Drijfflucht* en anderen publiceerde de Spaanse schrijfster Elia Barceló onlangs *Bal Masqué*, waarin biograaf Ariel Lenormand de hoofdrol speelt.

●ndanks zijn Frans klinkende naam is Lenormand een Duitse literatuurwetenschapper die met een beurs naar Parijs is gekomen om materiaal te vergaren voor de biografie van de door hem bewonderde schrijver Raúl de la Torre. Deze (verzonnen) Argentijnse schrijver leefde in Parijs en pleegde in 1991 zelfmoord. Lenormand begint met een bezoek aan Amelia Gayarre, de weduwe van De la Torre, die formeel zijn weduwe niet is omdat de schrijver haar jaren voor zijn dood al verlaten heeft voor een andere vrouw. Die tweede vrouw was al dood voordat De la Torre er een eind aan maakte. Lenormand is het prototype van de wat sullige wetenschapper die ondanks zijn grote belesenheid weinig van de wereld begrijpt. Daar komt door zijn werk als biograaf verandering in. Zonder dat hij het weet, ziet Amelia in zijn uiterlijke verschijning een reïncarnatie van Raúl. Ze wordt daarvoor steeds toeschietelijker zonder haar echte geheimen prijs te geven. Lenormand zit ondertussen niet stil en doet de ene spectaculaire ontdekking na de andere. De mooiste is wel dat hij in een antiquariaat een van de boeken van De la Torre vindt met daarin een liefdevolle opdracht aan een, naar het zich laat aanzien, minnares. Dat Lenormand

niet al te snugger is, blijkt uit het feit dat hij pas weken later op het idee komt om in het antiquariaat te gaan vragen van wie de doos kwam waarin hij zijn vondst deed. Het blijkt een jonge vrouw te zijn die het appartement van haar zojuist overleden oom heeft geërfd. Zij is net zo eenzaam in Parijs als de biograaf en ze krijgen een weinig gepassioneerde verhouding. Lenormand is in de ban van De la Torre en nadat Amelia, twintig jaar ouder, hem mee naar een hotel heeft genomen waar zij vroeger met haar geliefde kwam, kan hij ook haar niet meer uit zijn hoofd zetten. Hoewel *Bal Masqué* een ingewikkeld boek is waarin met veel literaire kunstgrepen de ene verhaallijn over de andere buistelt, heeft Elia Barceló een echte *page turner* geschreven. ●p in genieuze wijze weet de schrijfster een overtuigend portret neer te zetten van de grote afwezige in dit verhaal: Raúl de la Torre. Niemand blijkt hem echt gekend te hebben en ook de biograaf weet niet alle puzzelstukjes tot één verhaal te smeden, maar de lezer van deze roman wel. Dankzij het veldonderzoek van Lenormand, het voor hem verborgen dagboek van Amelia, flashbacks, verhalen van vrienden van de schrijver, oude interviews en niet te vergeten de brieven die hij kortvoor zijn zelfmoord schreef, maar die door een misverstand nooit door iemand zijn gelezen, wordt duidelijk dat De la Torre door iedereen bewonderd werd, maar dat daar weinig reden voor was. Zijn zelfmoord probeerde hij te gebruiken om zijn geliefde achter de tralieste krijgen en het belangrijkste is misschien nog wel dat de twee romans waar hij zo beroemd door werd, niet door hem zijn geschreven.

Bal Masqué is het eerste boek van Q, een imprint van Querido. Zo'n aparte 'lijn' voor spannende thrillerachtige boeken lijkt mode te worden in de uitgeverij. Zo heeft Meulenhoff een imprint onder de naam Men De Bezige Bij gooit hoge ogen met Cargo. Het zal vast iets betekenen dat zelfs in dit soort boeken, toch voor een breed leespubliek geschreven, een biograaf als hoofdpersoon figureert. Dat de biografie populair is, staat buiten kijf. Maar er is meer aan de hand. Zoals bekend worden non-fictieboeken van schrijvers als Geert Mak, Frank Westerman en Annejet van der Zijl *littéraire non-fictie* genoemd en van de andere kant zie je in romans steeds vaker verwijzingen naar door iedereen gekende mensen en gebeurtenissen, zoals in *Lucifer* van Connie Palmen. De grenzen van het genre worden opgerekt, in die zin dat fictie meer non-fictie wordt en andersom. In *Bal Masqué* wordt een nieuwe variant van dit 'oprekken' toegepast: fictie de vorm geven van non-fictie. Lange citaten uit interviews en brieven worden in cursief geciteerd en krijgen op die manier de status van een document waar de onderzoeker zijn tanden op kan stukbijten. Niet om de geloofwaardigheid van het vertelde verhaal te vergroten, iedere lezer snapt meteen dat Raúl de la Torre een verzonnen figuur is, maar om in fictie te verduidelijken hoe ingewikkeld het is om de werkelijkheid te achterhalen. Dat is Elia Barceló uitstekend gelukt. De wederwaardigheden van Ariel Lenormand zijn verteld als een klassiek verhaal, maar het verhaal dat hij zelf moet vertellen is zo ingewikkeld dat niet meer is wat het lijkt. Een waar bal masqué dus.

Hans Renders